

Aan de lezer(es)

Met het verhaal van Ef kreeg ik gaandeweg een steeds ongemakkelijkere relatie. Ik ben er nog niet uit of dat aan het verhaal lag of aan mij. Wellicht werd mijn stemming ook gekleurd door de zedenprekende tijdgeest, die ik voor de klaarte, en tegen beter weten in, even buiten mezelf plaats – mijn binnenwereld is al onstuimig genoeg. Wel prijs ik de nacht dat ik het verhaal heb ontmoet, om verschillende redenen. Een daarvan zou je, met wat goede wil en een afgepaste portie toverstof, kunnen classificeren als niet-profaan.

A.H.J. Dautzenberg, Tilburg, torenkamer, voorjaar '22

Paradijs

‘Ik stam van na de voltooid verleden tijd.’

‘Dat is mij bekend, Fieke.’

‘Soms twijfel ik daaraan.’ De slak wendt zijn tentakels af en kruipt langzaam verder over de vochtige vlonder. De dauw is nog niet helemaal opgetrokken.

‘Laat dat twijfelen maar aan mij over, oké? Hier heerst onbezorgdheid.’

De slak reageert niet.

‘Hallo Ef!’ Een bont zandoogje fladdert voorbij en strijkt neer op het uiteinde van een pluim van de vlinderstruik, daar waar de eerste paarse bloemetjes voorzichtig beginnen te bloeien.

‘Je bent vroeg.’

‘Het wordt een prachtige dag, daar wil ik volop van genieten. En ik heb honger.’

‘Je hebt groot gelijk, François.’

De vlinder steekt zijn roltong in het gele hartje van een bloemetje en begint de nectar op te zuigen. Ef richt zich weer tot de slak.

‘Onbezorgdheid, Fieke. Onbezorgdheid.’

‘I know,’ reageert de slak, zonder op te kijken.

‘Vanwaar dan die twijfel?’ Ef laat haar stem een beetje zingen, om haar wrevel te verbergen.

‘Het zal de landerigheid zijn. Ik leid een dralend bestaan, dan krijg je dat.’

‘Dat is niet goed. Als ik iets voor je kan doen,

Fieke, dan moet je het zeggen.'

'Je kunt me optillen en onder de salie zetten. Ik heb behoefte aan beschutting.'

Ef tilt het slakje voorzichtig op, dat zich snel terugtrekt in haar huisje.

'Hoogtevrees,' fluistert Ef naar de schelp. 'Je hoeft niet bang te zijn, ik laat je heus niet vallen. Vroeger durfde ik nog niet eens vanuit het slaapkamerraam naar beneden te kijken, dus ik weet hoe het voelt.'

Ze duwt enkele takken van de salieplant opzij, drukt een strookje gras plat en plaatst de slak op het groene bedje. 'Alstublieft, mevrouw.'

Het duurt even voordat de slak weer tevoorschijn komt. Ef laat de takken tevreden zakken en loopt opgetogen terug naar de vlinderstruik. Het zandoogje zit inmiddels op een andere pluim.

'Smaakt het, meneertje?'

'Uitstekend,' reageert de vlinder, 'dank u.'

'Het belooft een heerlijke dag te worden, François. Alwéér een heerlijke dag. We worden verwend.'

'Zo is het, Ef. We boffen maar.'

'Zéér. Al zit dat getwijfel van Fieke me dwars.'

De vlinder zuigt nog wat nectar op en richt zich tot Ef. 'Dat getwijfel van Fieke stelt niets voor, daar hoef je je niets van aan te trekken. Je weet donders goed waar je mee bezig bent. Je creëert hier een waar paradijs. In Eden ben ik nooit geweest, ik ken die wondertuin alleen uit jouw verhalen, maar als die ook maar een béétje op die van jou lijkt...'

'Dank je wel, dat had ik even nodig. En nu is het tijd voor een lekker kopje koffie.' Ze draait zich om, loopt naar de achterste deur van de stacaravan en strijkt even

over de grote Tau die ze er met felrode lakverf op heeft aangebracht. De zonnestralen geven het teken een warme gloed.

Voor ze naar binnen gaat, werpt ze een blik op haar zomerse tuin. De vlinder fladdert weg over de houten omheining. Ef zwaait hem na en stapt de caravan binnen.

In het keukentje vult ze het houten koffiemolentje met verse bonen en draait het hendeltje in hoog tempo rond. Het maalgeluid kalmeert haar, het doet haar aan oma denken – dat versterkt de smaak. Wanneer het schuiflaatje halfvol is, kiepert ze de inhoud in het filter van de percolator. Het past precies.

Ef pakt een houten keukenstoel en gaat voor het gasfornuis zitten. Ze volgt het kookproces op de voet; het luistert nauw, de koffie mag niet te bitter worden. De vlammen proberen via het geblakerd aluminium opwaarts te kruipen, maar ze komen niet verder dan de rand.

Met het kopje in de hand wandelt Ef door de tuin. Bij de koningskaars blijft ze staan. Met haar vrije hand streelt ze de stevige aar die uit de stijve stengel steekt, aait de donzige lobben. ‘De zomer is nu echt begonnen, je bloemetjes zullen snel tevoorschijn komen.’

‘Lekker dit. Kun je me nog even blijven aaien?’

‘Het is weer zover,’ lacht Ef en neemt een slok van de hete koffie. ‘Heel even dan.’ Ze strijkt met haar hand over de lange, viltige toorts, van beneden naar boven, om de helmknopjes niet te beschadigen. Ondertussen denkt ze aan de slak. Het gesprek blijft door haar hoofd spoken.

Eef aait de koningskaars nog een paar keer en loopt

dan naar de salieplant, tilt de takken op en hurkt neer voor de slak, die nog altijd op dezelfde plaats zit.

‘Fieke.’

‘Ef,’ reageert de slak bedaard. Ze lijkt niet verbaasd te zijn dat Ef haar alweer opzoekt.

‘Ik wil nog even terugkomen op ons gesprek van daarnet. Op je twijfel.’

‘Dat kan,’ zegt de slak uitnodigend. ‘Graag zelfs.’

‘Ik wil niet dat je je zorgen maakt.’

‘Zorgen? Waarover dan?’

‘Over mij. Het leven van voor de voltooid verleden tijd.’

‘Ik stam van na de voltooid verleden tijd,’ reageert de slak. ‘Bovendien maak ik me helemaal geen zorgen. Soms verveel ik me en dan begin ik te piekeren, om de dag een beetje te vullen.’

‘Je had het specifiek over mij. Je twijfelde over mij.’

‘Ik twijfel over alles. Soms. Het is de landerigheid, maar ik geloof dat ik dat al heb gezegd.’

‘Dat heeft dus niet speciaal met mij te maken?’

‘Verre van, Ef. Verre van.’

‘En dat weet je zeker?’

‘Op de momenten dat ik niet twijfel, weet ik dat zeker.’

‘Ik zou het fijn vinden wanneer je niet meer twijfelt,’ zegt Ef zachtjes. ‘Dat past niet in deze paradijselijke wereld. Hier heerst de onschuld. Hier heerst liefde. Eeuwige zaligheid.’

‘Een mooi streven, Ef. Heel mooi.’

‘En vergeet niet dat ook jij een penitent bent, Fieke.’

‘I know.’

‘Wil je soms biechten? Dat lucht op.’

‘Ik geloof van niet.’

‘Je kunt mij alles vertellen, dat weet je.’

‘Mag ik daar even over nadenken?’ vraagt de slak. ‘Je overvalt me hier een beetje mee.’

‘Natuurlijk mag dat.’

‘Maar ik geloof niet dat ik iets te verbergen heb. Het is gewoon die landerigheid, dan ga ik soms malen.’

‘Dat bedoel ik,’ zegt Ef. ‘Malen duidt op innerlijke onrust.’

‘Zou dat zo zijn?’ vraagt de slak.

‘Ik heb een donkerbruin vermoeden van yes. Denk er maar eens rustig over na.’

‘Dat zal ik doen, Ef. Dank je wel.’

‘Geen dank, Fieke. Ik zal je niet langer storen. Probeer van de prachtige dag te genieten en, wacht...’

Ef trekt een grasspriet uit de grond en tekent daarmee een Tau op het huisje van de slak. Die trekt zich snel terug.

‘Je hoeft niet te schrikken, Fieke. De Tau is een teken. De Tau redt. Hoor je me?’

Uit het slakkenhuis klinkt een voorzichtig ‘ja’.

‘Tot snel,’ zegt Ef en ze laat de takken van de salie zakken.

Fuzzy fellow

Bij de druivenstruik blijft Ef even staan. Dat de kleine lichtgroene bolletjes in een paar weken tijd uitgroeien tot blauwpaarse vruchten vindt ze elk jaar weer een klein wonder. Met haar nagel tikt ze behoedzaam tegen een beginnend trosje. Ze krijgt gezelschap van een wesp.

‘Hallo, fuzzy fellow. Jou ken ik nog niet.’

De wesp blijft om haar hoofd cirkelen.

‘Wat vlieg jij parmantig,’ vervolgt Ef. ‘Net als je broeders en zusters.’

‘Ben jij dat vrouwtje dat de wereld heeft verlaten?’ vraagt de wesp.

‘Val jij altijd meteen met de deur in huis?’

‘Nee, niet altijd. En? Ben je dat vrouwtje?’

‘Zo zou je het kunnen noemen.’

‘Hoe nog meer dan?’

‘Jij bent een weetgrage wesp. Dat bevalt me wel.’

‘Hoe nog meer dan?’ herhaalt het beestje.

‘Laten we het vrouwtje dat de wereld heeft verlaten maar aanhouden. Anders wordt het te ingewikkeld. Het is nog vroeg. Ik heet trouwens Ef, aangenaam.’

‘Ik heb geen naam,’ antwoordt de wesp.

‘Natuurlijk wel, Feline. Alle wespen die ik ken, heten Feline.’

‘Dat wist ik niet. Feline... Ik vind het wel een aardige naam.’

‘Dank je. Welkom in de familie, Feline. Ik hoop dat het je hier bevalt.’

‘Ik heb gehoord dat jij ons niet doodmaakt.’

‘Natuurlijk maak ik jullie niet dood. Ik maak geen enkel levend wezen dood. We zijn toch allemaal gelijk.’

‘Je kunt niet vliegen,’ zegt de wesp op uitdagende toon.

‘Op kleermakersniveau zullen er altijd verschillen zijn, en toch zijn we gelijk. Al zou ik graag een keertje met je willen ruilen. Niet alleen vanwege het vliegen, jullie zien er altijd zo prachtig uit. Dat geel-zwarte py-jamajasje vind ik geweldig.’

‘Ik vind anders dat jij er ook niet verkeerd uitziet, eh, wat was je naam ook alweer?’

‘Ef.’

‘Je ziet er niet verkeerd uit, Ef. Je korte kapsel geeft je gezicht veel karakter.’

‘Dat vind ik lief van je.’

‘Ik vlieg weer eens verder, ik wil de omgeving verkennen. Misschien kom ik hier wel wonen.’

‘Je bent meer dan welkom, Feline. En je broeders en zusters ook. Over een paar weken zijn de druiven rijp, dan kunnen jullie lekker smullen.’

‘Dat klinkt goed. Nou, tot ziens dan.’

‘Dag, Feline. Maak er een plezierige dag van.’

‘Wat zijn het toch fijne beestjes,’ zegt Ef tegen de ontspruitende druif. ‘Emily Dickinson heeft daar een mooi gedicht over gemaakt. Of was het over een bij? – dat ben ik vergeten... Een bij, geloof ik.’

‘Ik weet het niet,’ reageert de druivenstruik. ‘Ik ken haar poëzie niet. Misschien kun je het nakijken.’

‘Ik heb alle boeken weggedaan, ook die van haar. Het

bezit leidde te veel af. Alleen het prentenboek over Clara en Franciscus heb ik bewaard, dat is me dierbaar. Een communicadeautje.'

'Een uitstekende beslissing, Ef.'

'In dat boek staat het Zonnelied. Dat heb ik altijd prachtig gevonden. Ken je dat?'

'Ik heb er wel eens van gehoord, geloof ik.'

'Het is een prachtige tekst. De hele wereld is familie van elkaar.'

'Dat zijn we toch ook?'

'Ik hoop het. In mijn paradijs in elk geval wel, en dat is een begin.'

'Dat Zonnelied, is dat mooier dan het gedicht van die vrouw waarvan je het boek heb weggedaan?'

'Dickinson, Emily Dickinson. Ze roept schitterende beelden op in haar gedichten. De natuur komt tot leven. Alleen die streepjes, hè. Eerlijk gezegd begonnen die me een beetje te storen. Ze symboliseren de horizontale wereld, de ultieme nevenschikking, en dat juich ik natuurlijk toe, maar het zijn er zoveel.'

'Beter dan te weinig. Verticale symbolen zijn er al volop.'

'Je hebt gelijk. Verticale symbolen zijn er in overvloed. De mensen vergeten dat de wereld aan ons allemaal is geschonken. Gelijkeid kleurt de aarde. Maar het Zonnelied is mooier. Veel mooier... Mijn vliegen. Ik ga naar mijn vliegen, kijken hoe het met ze gaat. Dag, mooie druif.'

'Dag, lieve Ef.'

In het schuurtje dat in de rechterhoek van de omheinde tuin staat, bevindt zich een levensgroot aquarium waarin ze de vliegen laat wonen. Regelmatig legt ze

een drol in het midden van de bak, zodat de insecten voldoende voedsel hebben. Ef eet elke dag een stukje biologisch vlees, om haar ontlasting op smaak te brengen. Ze is al jaren een overtuigd vegetariër, maar haar doel heiligt de middelen, overstijgt haar weerzin.

Ef wil de vliegen gebruiken om de wereld naar het licht te leiden. Omdat ze door veel mensen als laagste levensvorm worden beschouwd, zijn ze uitermate geschikt voor dit doel. Van het gezoem wil ze een Tau-zang maken, een lofzang die de gelijkheid van alle schepselen viert, die de harten van de mensen openbreekt en volmaakte vreugde verkondigt. Het lied blaast liefdevolle levensadem in de mensheid.

Het moet per se een sonnet zijn, dacht ze in eerste instantie, want de min of meer vaste vorm symboliseert de gevangenis waarin de meeste mensen leven, de met kunstlicht versierde tunnels waar ze doorheen lopen. De tralies moeten verdwijnen, van binnenuit, vanuit de ziel; zodat de natuur wordt bevrijd, zodat de mensen de paradijselijke pracht weer gaan ervaren.

Maar opeens zag Ef het licht. Een adaptatie van het Zonnelied. Natuurlijk, ze moet met het gezoem het Zonnelied verklanken. Zuster zon. Broeder maan. Zuster wind. Broeder water. Zuster vuur. Broeder dood. Moeder aarde. Het gezoem zal ze nog meer laten stralen.

Via internet bestelde Ef een H4n Pro, een professionele opnamerecorder. De eerste geluidsopname met haar mobiele telefoon was al veelbelovend, een ondertoon van licht klonk er voorzichtig in door, maar met de H4n Pro zal het gezoem nog hemelser klinken. Het zal de enige luxe zijn die ze zich permitteert. Noodge-